



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii  
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarum Qualificatoris, Et  
Olim Compluti Sacrae Theologiae Professoris. Opus  
Theologicum, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attributis Divinis Vbertim Dissertitur ...

**Izquierdo, Sebastián**

**Romae, 1664**

Quæst. 11. Vtrùm cognitio supernaturalium quiditatiua, siue intuitiua  
habita per speciem propriam supra omnes vires, atque iura naturæ sit.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)



salutem, ita affectus naturales eius pariter elevati possunt ad illam inchoandam, atque perficiendam iuvare.

160 Tertiò obijcitur, Omne desiderium intrinsecè efficax supapte naturà connectitur cum obiecto suo: ob id enim imperium efficax reflexum necessitat voluntatem ad actum imperatum directum, & intentio efficax finis necessitat ad electionem mediorum. Ergo desiderium efficax de obiecto supernaturali non potest esse naturale: quia ens naturale non potest cum supernaturali connexum esse: eo quòd & esset hoc supernaturale, ut supponitur: & non esset: quia debitum naturali titulo dicitur connexionis. Respondeo, desiderium efficax creatum conditionatè tantum esse connexum cum obiecto suo; (in quo differt ab increato, quòd absolute connexum est); sub conditione videlicet, quòd adsint cætera requisita ad causandum illud re ipsà. Quantumvis enim efficaciter velit homo ambulare, aut actum fidei divinæ elicere, si potentia executionis horum actuum non habeant omnia requisita ad eorum executionem, absque effectu relinquatur conatus hominis, siue efficax desiderium: quòd tamen nequibit effectu carere, si cætera cuncta requisita ad illum causandum subsistant; cuiusmodi sunt respectu fidei comprincipia supernaturalia gratiæ. Huiusmodi autem conditionata connexio cum ente supernaturali ab ente naturali aliena non est: sicut neque à natura ipsà. Constat etenim, intellectum creatum, qui pars quædam naturæ est, si existant cætera requisita ad eliciendum actum fidei, vel visionis beatificæ, non posse non illum elicere; atque adeò sub conditione talium requisitorum cum tali actu connexum esse, quin desinat actus propterea esse supernaturalis, ut non desinat esse absolute naturæ indebitus. Ex his cætera, si quæ opponantur, facile diluentur.

161 Quòd si natura proprijs viribus desiderium efficax absolutum visionis beatificæ, aliorumque supernaturalium bonorum valet concipere, multò melius valebit concipere conditionatum ex parte obiecti. In quo, suppositis ijs, quæ tradidimus, nullum est dubium; sicut, eisdem suppositis, neque est dubitabile, quin possit natura affectu gaudij, amorisve stricti naturalis non salutaris circa eadem bona versari. Vtrum autem affectus merè naturalis bonorum supernaturalium, quos viribus naturæ tribuimus, pro obiecto solum materiali possint habere talia bona, an etiam pro motivo formali, ex dicendis alibi constabit. Vbi uniuersim discutiemus, an actus naturalis in obiectum supernaturale, & actus supernaturalis è contra in obiectum naturale tanquam in formalia tendere valeant.

Ob id in præsentem quæstionem penitus ab ista controuersia abstinuimus, ab eiusque resolutione præcidi-

QVÆSTIO XI.

*Virum cognitio supernaturalium quiditatiua, siue intuitiua habita per speciem propriam supra omnes vires, atque iura natura sit.*

QVÆSTIO hæc propter Angelos potissimum instituitur, aut etiam propter animas separatas. Quia certum est, hominibus cuncta per species dumtaxat sensibilium naturaliter cognoscentibus cognitionem supernaturalium per proprias species habitam, atque adeò quiditatiuam, aut intuitiuam connaturalem esse non posse. Procedit autem quæstio de cognitione entium supernaturalium tum ut possibile, tum ut aliquando existentium.

Circa quam prima sententia est Scoti in 4. dist. 10. q. 8. ubi docet, entia supernaturalia, postquam facta sunt, intuitiuè videri posse ab Angelo virtute naturali. Sequuntur Maior, & Tartaretus ibidem, Bassolis q. 4. contr. 5. Philippus Faber dist. 43. cap. 5. Rada 2. p. contr. 8. & alij Scotistæ. Quam sententiam amplectuntur etiam Ochamus in 4. dist. 10. q. 4. & 5. Gabriel ibidem, Angles in 2. dist. 3. q. 4. diff. 12. Probabilemque censent Palacios in 4. dist. 10. d. 3. concl. 7. Ægid. Lusit. lib. 11. de Beat. q. 8. art. 3. & noster Ægid. Coninc. tom. de Sacram. q. 76. art. 7. n. 114. & 118. Secunda verò, & communissima sententia uniuersaliter pronunciat, Angelum suà naturali virtute non posse proprio, & quiditatiuo conceptu entia intrinsecè, & quoad substantiam supernaturalia cognoscere, atque adeò neque intuitiuè videre. Ita S. Th. in 4. dist. 10. art. 4. q. 4. ubi Capreolus, & Sorus, & 1. p. q. 57. art. 5. ubi Expositores communiter, Caiet. Bann. Zumel, Nazarius, Puteanus, Mol. Valen. Vazq. disp. 214. cap. 3. Arrub. disp. 172. cap. 1. Tann. disp. 5. q. 3. dub. 7. Gran. cont. 7. tract. 6. disp. 2. Alarc. tract. 6. disp. 3. cap. 14. Soar. lib. 2. de Angel. cap. 29. & tom. 1. in 3. p. disp. 3. sec. 1. & tom. 3. disp. 53. sec. 1. Ægid. Lusit. ubi supra, Alberti. 1. Principio philof. q. 3. theol. Rayn. in Theol. naturali dist. 4. n. 19. & in Discipl. moral. dist. 1. n. 270. Ripalda de Ente supern. disp. 10. sec. 2. Recupit. lib. 6. q. 5. Et apud eos alij. Ex quibus Bann. Zumel, & Nazarius seueris notis inurunt sententiam oppositam; sed immeritò.

Propositio I.

Cognitio supernaturalium prout actu existentium habita per propriam speciem, atque adeò quiditatiua, aut intuitiua facultatem naturæ etiam Angelorum excedit.

Probatur primò ex Paulo 1. Corinth. 2. dicente. *Quæ Dei sunt, nemo cognouit, nisi Spiritus Dei: nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed Spiritum, qui ex Deo est, ut sciamus, quæ à Deo donata sunt nobis.* Quibus satis significatur, dona supernaturalia, quæ Dei specialiter esse dicuntur, absque spiritu gratiæ Dei non esse scibilia, id est, cum certitudine cognoscibilia. In quem sensum interpretantur hæc verba Chrysost. ad hunc locum.

Bann 2 cum,



cum, Prosper ad Demetridem p.6. & alij; ad Angelosque etiam extendunt. Clarius ad rem loquitur ipse Apostolus ad Ephes. 3. dum ait, *Mibi omnium Sanctorum minimo data est gratia hæc, in Gentibus euangelizare inuestigabiles diuitias Christi; & illuminare amnes, quæ sit dispensatio sacramenti absconditi à seculis in Deo, qui omnia creauit, et inuestiat Principatibus, & Potestatibus in caelestibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei.* Itaque docet Apostulus, non solum Incarnationis Sacramentum, sed etiam diuitias Christi, quæ dona sunt supernaturalia, adeo abscondita, atque inuestigabilia esse, ut notitiam naturalem etiam Angelicam subterfugiant, nec sine gratiâ speciali Dei ea reuelantis cognosci possint; prout interpretantur Chryl. Hieron. Greg. Nylen. Theod. Oecum. & alij. De quo plura nostri Iustina. & Cornel. ad hunc locum, Soar. Gran. & Ripal. supra. Accedunt plures alij Patres, quos referunt præcitati Doctores, asserentes, mysteria gratiæ intrinsecè supernaturalia absque diuinâ reuelatione cognosci non posse, certâ videlicet notitiâ, cui non possit subesse falsum; qualis est quiditatiua, siue intuitiua, & immediata, de qua in propositione loquimur; de quo etiam notitiæ genere loquitur Paulus locis citatis.

165 Secundo probatur propositio. Quia mysterium Trinitatis ne abstractiue quidem potest euidenter cognosci naturâ viribus, ut omnes Theologi etiam Aduersarij consentunt cum S. Th. 1. p. q. 32. art. 1. consententes nonnulli, id esse de fide, ut Baun. & Valen. ibi, & Soar. lib. 1. de Trin. cap. 11. Posset autem, si dona supernaturalia clarè, & quiditatiue per proprias species viribus naturæ possent cognosci. Angelus quippe ex lumine gloriæ, aut ex visione beatifica ita cognitis notitiâ proculdubio euidentem mysterij Trinitatis abstraheret. Deinde vnio hypostatica humanitatis cum Verbo quiditatiue, & per propriam speciem non potest à naturâ cognosci, ut per exceptionem à suâ vniuersali doctrinâ fatetur Scot. testantibus Fabro, Arryb. & Soar. supra. Quinimo ne abstractiue quidem potest Incarnatio Verbi adhuc ut possibilis solis naturæ viribus demonstrari, ut docent communiter Theologi, etiam Scotus ipse cum Magistro in 3. dist. 1. & cum S. Th. ibid. & 3. p. q. 1. art. 1. Et tradit aperte D. Dionys. de diuin. nom. cap. 2. Igitur neque cætera entia supernaturalia quiditatiue, & per propriam speciem possunt à naturâ cognosci. Probatur consequentia. Tum quia congrua ratio discriminis inter vnionem hypostaticam, & alia supernaturalia dona reddi non potest; tum quia contrarietatem omnium abstractiue saltem posset vnio etiam ut existens cognosci euidenter ab Angelo ex dono aliquo supernaturali cum illâ connexo, & cognito per propriam speciem. v. g. ex scientiâ infusâ, qua Christus Dominus dictam vnionem cognoscebat.

166 Non ita facile probatur propositio à priori. Thomistæ cum S. Th. 1. p. q. 57. art. 5. probant. Quia supernaturalia pendent à solâ liberâ voluntate Dei, atque ideo ab Angelis sine Dei reuelatione cognosci non possunt; quemadmodum neque secreta cordium absque consensu eius, qui concipit illa, Sed hæc ratio communiter reputatur difficilis, ut in Vazq. Soar. & Ripal. supra. videre licet, Primò; quia multa sunt etiam naturalia à solâ voluntate Dei dependentia, ut corpora cælestia, Angelorum substantiæ, &c. Quæ tamen ab ipsis Angelis naturaliter per proprias

species cognoscuntur, Secundò; quia, licet Angelus alterius secreta cordis sine consensu eius scire non possit; opera tamen externa ab alterius arbitrio oriunda naturaliter intuetur. Ergo, quamuis Angelus nequeat scire consilia Dei; at opera externa à solo eius arbitrio pendentia, non est, cur nesciat.

Soar. & alij probant. Quia cognoscibilitas rei eius entitati proportionatur, ut qualis hæc, talis illa sit. Sed entitas supernaturalium excedit facultatem naturæ, etiam angelicæ. Ergo & cognoscibilitas. In hanc eandem recidit ratio, quam Albertin. & Rayn. cum alijs exhibent hoc pacto. Modus cognoscendi sequitur in potentia cognoscente modum essendi. Sed supernaturalia excedunt modum essendi omnis potentie naturalis. Ergo & modum cognoscendi eius. Ceterum neque ratio ista satisfacit. Quia, si quid probat, probat vtique, neque Angelum supremum cum suis proprietatibus ab infimo, neque infimum ab animâ separatâ, neque Deum ab Angelis, aut ab hominibus adhuc abstractiue cognosci posse. Quia Angelus supremus quoad entitatem longè excellit infimum, & infimus animam, & Deus Angelos, & homines; supremique Angeli proprietates, seu perfectiones infimi superant facultatem, ac debitum; sicut perfectiones infimi superant facultatem animæ, & Dei perfectiones omne ens creatum transgrediuntur.

Aliam adiecit Soar. rationem. Quia nimirum species propria, & cognitio oriunda ab illâ supernaturalium non potest non esse supernaturalis, atque adeo supra naturæ vires; quia non potest non esse proportionata obiecto. Verùm hæc ratio, ut firma sit, maiori explicatione eget. Trahi enim debet ad nostras postmodum exhibendas.

Arrubal. & Gran. probant. Quia Angeli non habent species proprias supernaturalium; atque ideo non possunt ea quiditatiue cognoscere. Carent autem speciebus; quia neque ab obiectis ipsis; neque à Deo accipiunt. Non ab obiectis: quia nullum obiectum imprimit Angelis speciem sui. Non à Deo: quia species supernaturalium non sunt eis debita, sicut sunt naturalium. Minus reliquis satisfaciunt. Quia ad hoc reducitur tota ratio, cur species supernaturalium non sint Angelis debita, quemadmodum naturalium?

167 Probat denique Ripalda. Primò; quia cognitio naturalis quiditatiua rerum supernaturalium est contra conceptum naturæ, supra quam collocantur supernaturalia. Secundò; quia est contra conceptum supernaturalitatis absolutæ. Tertiò; quia est contra conceptum supernaturalitatis relatiuæ, quos ipse alibi statuerat. Verùm hæc rationes circulum abfoluunt viciosum, quem supra q. 2. n. 43. notauimus in doctrinâ huius Auctoris. Primò enim ita sibi compingit definitiones naturæ, & entium supernaturalium, ut horum quiditatiua cognitio à facultate ipsius naturæ per ipsasmet definitiones penitus excludatur, prout vidimus q. 2. & 4. Postea verò accedens ad præsentem questionem dicit, dictam supernaturalium cognitionem alienam à naturâ esse: quia est contra conceptum alibi à se definitum naturæ, & supernaturalium. Quod planè circumagi est. Oporteret vtique, ut nos fecimus, naturæ, & supernaturalibus conceptus apud omnes receptos, ab hacque, & alijs controuersijs independentes definitionibus præscribere, ut liberè modò discuti



possit, num sit, vel non sit, proprietates tales conceptus consequens, quod nequeant supernaturalia cognosci à natura, quiditativè. Quarto probat Ripalda; quia cognitio quiditativa obiecti supernaturalis nequit non esse supernaturalis; eo quod, postulat determinatè, produci à causâ supernaturali, nempe ab obiecto ipso, vel ab specie supplete vices eius, quæ idcirco supernaturalis titulum esse debet. Sed neque hæc ratio rem evincit. Negari enim facile potest, debere esse supernaturalem speciem obiecti supernaturalis, ad quam causandam ipsum obiectum vim non habet, quales sunt species Angelorum, in sententiâ magis communi asserente, eas non ab obiectis, sed à Deo ipsis Angelis indit. Quod autem tales species dicantur pro obiectis substitui, non satis videtur, ut supernaturales asserantur: quia etiam species alienæ ordinis naturalis, quibus sæpe supernaturalia noscuntur, pro eis substitui dici possunt.

igitur propositio nostra non precedentibus, sed subsequentiibus rationibus probanda venit efficaciter. Prima est. Quia cognitio obiecti supernaturalis prout existentis, de qua loquimur, suapte naturâ falsa esse non potest. Est enim iudicativa, evidentissima, immediata, & intuitiva sui obiecti, quæ proprietates cum falsitate componi non possunt, saltem naturaliter, ut constat. Ergo cum existentia obiecti, quam representat, essentialiter connexa est, vel naturaliter ut minimum. Ergo nequit ea esse naturalis, sed prorsus supernaturalis quoad suam substantiam esse debet. Patet consequentia. Quia ens naturale, atque adeo pertinens ad constitutionem naturæ, cuius facultatem, & debitum excedunt supernaturalia, cum ente supernaturali prout existente, nequit esse connexum. Alioquin ens naturale titulo talis connexionis enti naturali, subindeque ipsi naturæ debitum esset contra supernaturalitatis conceptum ab omnibus, nemine discrepante, receptum. Quæ omnia ex doctrinâ sæpe in superioribus repetitâ comperta sunt. Si ergo prædicta cognitio nequit non esse supernaturalis intrinsecè, consequens est, ut nequeat illa non superare omnem facultatem naturæ. Quod erat probandum. Hinc autem consequenter efficitur, speciem, à qua talis cognitio provenit, supernaturalem etiam esse debere. Quia nequit illa connexa non esse cum cognitione ipsâ ut cum effectu sibi connaturali. Cum effectu autem supernaturali, qualis cognitio est, nequit connaturaliter connecti, nisi ens supernaturale, iuxta dicta nuperime.

Secunda ratio. Certum est in Theologiâ, Angelos non posse cognoscere naturaliter aliquod obiectum futurum in quantum futurum cognitione clarâ quiditativâ, siue intuitivâ per propriam eius speciem habitâ: quia modus hic noscendî futura sublimior est, quàm ut Angelis connaturalis esse possit, solique Deo tanquam ei proprius solet attribui in sacris Literis: de quo multa in trac. de Angelis. Unde, prout ibidem statuitur, et si Angelus à principio suæ creationis habeat species proprias futurorum ordinis naturalis, ut verior, & communior sententia fert, donec ea præsentia sint, non valent eiusmodi species eorum cognitionem causare, sed exigunt, ut causent, veluti pro conditione extrinsecâ, quod obiecta cognoscenda actu iam, & de præsentibus sint existentia. Tum sic. Species obiecti naturalis iuridicè exigat existentiam eius, utpote requisitam.

ad causandum effectum pro aliquo saltem tempore sibi debitum tanquam causæ eius connaturali iuxta doctrinam univèrsalem, quam tradidimus q. 2. Ergo species obiecti supernaturalis priori iure exigat quoque ut sibi debitam saltem, pro aliqua mensurâ existentiam eius. Ergo species obiecti supernaturalis non potest non esse supernaturalis: quia enti naturali nequit existentia, entis supernaturalis debita esse, iuxta doctrinam commemoratam n. præced. Ergo species entis supernaturalis, atque adeo etiam cognitio ab illâ oriundâ connaturaliter non possunt non superare vires, atque iura naturæ. Vel aliter. Cognitio quiditativa, siue intuitiva obiecti naturalis connectitur saltem naturaliter cum existentia sui obiecti, utpote quæ ab intellectu Angelico quantumvis instructo specie propriâ talis obiecti, donec existat illud, causari non potest. Ergo cognitio quiditativa, siue intuitiva obiecti supernaturalis eodem titulo est connexa saltem naturaliter cum existentia sui obiecti; atque adeo iuxta rationem traditam non naturalis, sed supernaturalis cognitio est; eiusque connaturalis causa, nimirum species, consequenter etiam est supernaturalis.

Cæterum, quanquam rationes istæ benè concludant, intuitionem supernaturalium esse supernaturalem hoc ipso, quod cum eorum existentia necessariò connexa est: quia quidquid necessariò supponit aliquid supernaturale, non potest supernaturale non esse. At non concludunt id, quod potissimum prærendimus in præsentè quæstione, nimirum intuitionem supernaturalium indebitam prorsus esse naturæ. Possent enim quispiam asserere, esse quidem eam supernaturalem quoad substantiam, & nihilominus, suppositâ existentia sui obiecti, naturæ esse debitam: quia supernaturalia quoad substantiam, etsi absolute recusent naturæ debitum, sed non ex suppositione aliorum supernaturalium. Gratia enim, & aliadona supernaturalia humanitati Christi erant debita, suppositâ unione hypostaticâ. Habenti item habitum gratiæ, charitas, & cæteræ virtutes infusæ debite sunt, &c. Ad hoc tamen nihilominus dici potest primò, per unionem hypostaticam, per habitum gratiæ, & alia huiusmodi dona intrinsecâ benè posse elevari subiectum naturale, ut ei prout talibus donis instructo alia supernaturalia debita sint; non verò itidem per existentiam ipsi extrinsecam obiecti supernaturalis, ut ei prout coexistenti tali obiecto huius sit debita intuitio. Quia obiectum extrinsecum, ut non perficit, ita nec elevat subiectum ad aliud quidpiam. Secundò dici potest, dato, quod subiectum naturale ex suppositione existentia obiecti supernaturalis ita maneret eleatum, ut sibi non esset indebita intuitio talis obiecti defectu proportionis; fore tamen, ut adhuc maneret indebita defectu tituli, ut probat ratio sequens, quæ tertia est ordine. Ad debitum quippe connaturalitatis non solum proportio, sed etiam titulus requiritur iuxta doctrinam statutam q. 2.

Tertia ratio. Certum est etiam apud Theologos, Angelos secreta cordis alieni independentè ab alieno consensu non posse cognoscere naturaliter cognitione quiditativâ, & per species proprias habitâ. Similiter est certum, non posse eos simili cognitione cognoscere omnes creaturas possibiles etiam ordinis naturalis. Ergo priori iure debet esse certum, non posse eos pariter cognoscere entia supernaturalia existentia. Quoniam ad hæc sic cognoscenda minorem titulum, quàm

167

168

169

170

173

173

174



quàm ad illa, possunt habere. Ut summum enim titulo substantiarum perfectissimè intellectualium debetur illis proportionata notitia (qualis est quiditativa, & per species proprias) aliarum substantiarum creaturarum, quibus coexistunt in hac republica Vniuersi, ipsarumque accidentium connaturalium; (exceptis secretis cordium, pro quibus proualeat ius oppositum, quod vnusquisque in omni benè ordinatà rep. habet, ne sua secreta prodantur). Quæquam enim valde sit congruum, & consentaneum, ut primores huius reip. Vniuersi si Dynasta, quales sunt Angeli natura; & munere, aperta, & clarè notitià conspiciant omnia, quæ eandem republicam constituunt, & quæ in eà publicè, & naturali cursu geruntur; qualia sunt substantia de facto existentia; & accidentia non secreta ipsi connaturalia, Cæterorum verò, quæ aut purè possibilis sunt, aut futura; non est, cui notitià similis tribuatur; & multò minus eorum, quæ præter cursum naturalem supernaturaliter accidunt; fat est, quam ipsi per discursum, & coniecturas ex his, quæ clarè intuentur, poterunt comparare. Longè igitur abest titulus, cur Angelis notitià quiditativa, & clara supernaturalium sit debita; atque adeò illa connaturaliter, & quiditativè cognoscere, etiam eorum existentia supposita, minime possunt; ut nostra propositio fert. Hæc ratio solum probat, intuitionem supernaturalium; eorum existentia supposita, veluti quoad modum esse supernaturalium comparatione naturæ Angelicæ, utpote indebitam solum defectu tituli, qui in alia fortasse rerum peritasti posset adesse; aliunde tamen est illa supernaturalis intrinsicè, ut ratione primæ, & secundæ probatum est. Addi tamen potest, sententiæ Patrum, & Theologorum antiquiorum satis, superque fieri, si asseratur, Angelos non posse connaturaliter clarè, & quiditativè notitiã donorum supernaturalium acquirere, etiam eorum existentia supposita; (quod ratio facta probat); siue illa quoad substantiam, siue quoad modum solum illis supernaturalis dicatur. Quod si Angeli viribus propriis supernaturalia nequeunt cognoscere quiditativè, siue intuitivè; multò minus poterunt animæ separata, quæ imperfectioris naturæ sunt.

175

Modò restat argumenta diluere, quæ ab Aduersarijs opponi possunt. Sit primum. Solius Dei est, non posse à naturâ quiditativè, & clarè cognosci, iuxta illud Pauli 1. ad Timot. 6. *Qui solus habet immortalitatem, & lucem habitat inaccessibilem*. Ergo non itidem supernaturalium. Nego antecedens. Ad probationem ex Paulo respondeo primò, dici Deum solum habitare lucem inaccessibleem; quia solus ipse est à creaturis incomprehensibilis. Sic S. Th. ad hunc locum, & Iansen. cap. 15. Concor. Euang. Secundò, lux inaccessibleis actiue sumi potest pro scientiâ, qua intellectus diuinus præ omni creato possibili vniuersa comprehendit simplici obtutu, iuxta S. Th. ibid. Tertio, vox illa *solus* aut primæ solum clausulæ loci, aut summum coniuncto ex utrâque indiuisimè est applicanda, ut sensus sit; hoc, quod est, esse immortalẽ, soli Deo conuenit, qui insuper lucem habitat inaccessibleem; vel hoc, quod est, esse simul inaccessibleem, & immortalẽ, soli Deo competit. Quocirca multi interpretantur Deum inaccessibleem oculis corporeis; alij intellectu tantum humano pro statu viæ, iuxta id, quod immediatè sequitur. *Quem nemo hominum vidit; sed nec videre potest*, Cum tamen cer-

tum sit, multa alia præter Deum esse inaccessibleia tum oculis, tum intellectu hominum viatorum. Videatur Vazq. 1. p. disp. 37. n. 20. & disp. 55. n. 6. & Arrub. disp. 59. n. 2.

Secundò obijcitur. Intellectus angelicus cuncta entia creata etiam supernaturalia potest supernaturaliter intueri. Ergo & naturaliter. Nam, si non posset naturaliter, nec supernaturaliter posset. Ut in oculis corporeis cernere licet; qui quod naturaliter nequeunt, neque supernaturaliter videre queunt. Concesso antecedente; nego consequentiam. Quia certum est, posse intellectum creaturam diuinâ virtute elenatum multa, imò & cuncta intueri, quæ proprijs viribus non potest; quia ad illa supernaturaliter intuentia potentiam habet obedientialem, seu inchoatam. Qualem non habent oculi ad videndum quiddam aliud, præterquam colorem, & lucem, ut latius exposuimus supra disp. 17. q. 7.

Tertiò obijcitur. Naturalia, & supernaturalia duntaxat differunt per ordinem ad diuersa principia agentia. Sed diuersitas agentium non variat cognoscibilitatem rerum. Ergo quæ possunt supernaturalia, ac naturalia viribus nature cognosci. Maior imprimis falsa est, ut constat ex doctrinâ traditâ q. 3. Sed, eâ admittâ, distingo minorem. Varietas agentium rebus accidentalis non variat earum cognoscibilitatem; concedo; quia neque variat entitatem. Varietas essentialis, quæ variat entitatem; nego. Et nego consequentiam. Etenim supernaturalia quoad substantiam, de quibus agimus, intrinsicè, & essentialiter discernuntur à naturalibus. Unde, si relatè ad sola principia efficientia, ut dedimus, sortiuntur hanc diuersitatem, ea vtique principia essentialiter debent esse diuersa; ab illisque supernaturalia, & naturalia nequibunt cum diuersâ essentialiter diuersâ itidem cognoscibilitatem non mutare.

Quartò obijcitur. Plura naturalia perfectiora sunt supernaturalibus, ut Angelus habitu fidei, &c. Ergo non est, cur nequeat viribus proprijs supernaturalia intueri intellectus, qui proprijs viribus naturalia intuetur. Sola enim excellentia, præstantiaque supernaturalium potest obitare. Si enim intuitio perfectior obiecti naturalis perfectioris potest esse proportionata, atque adeò debita naturæ, multò melius intuitio imperfectior obiecti supernaturalis minus perfecti poterit eidem naturæ proportionata, atque adeò debita esse.

Respondeo, intuitionem obiecti supernaturalis minus perfecti, quàm naturalis, defectu tituli saltem esse naturæ indebitam, iuxta doctrinam nuper statutam n. 174. (siue ea ex suppositione existentia sui obiecti sit, siue non scripti naturæ improportionata, de quo modo non curo). Quo fit, ut intellectus creatus nullum obiectum supernaturale possit proprijs viribus etiam ex suppositione existentia eius intueri, quantumuis possit obiectum naturale perfectius. Casu autem, quod posset, adhuc eiusmodi intuitio dicenda esset, absolute loquendo, supernaturalis ei, & indebita; quia tantum esset ei connaturalis, & debita ex suppositione existentia indebitæ obiecti supernaturalis. In quo proinde ab intuitionem simpliciter, & absolute naturali cuiusvis obiecti naturalis differret.

Quintò obijcitur. Angelus naturaliter videt, se esse beatum, & sanctum. Videbat etiam in Viâ, se habere fidem, spem, charitatem, & alia



alia supernaturalia dona. Vider modò quantitate Eucharistia creatam: & cum humanitatem Christi intueatur, modum etiam supernaturalem, quem habet in Eucharistia intuebitur. Vider humanitatem Christi carentem propria subsistentia, & consequenter terminatam aliena: & similia. Ergo intuitio supernaturalium à facultate naturali Angelici intellectus non est aliena. Respondet uno verbo, nihil omnino videri ab Angelo naturali intuitione aut in se ipso, aut alibi, quod sit intrinsecè supernaturale. Quia verò certitudine ex ijs, quæ naturaliter intuetur, possit per discursum supernaturalia colligere, quæstione sequente examinabitur.

181 Denique obijci potest. Supernaturalia quoad modum non superant evidentiam immediatam, & quiditativam, siue intuitivam naturæ. Ergo nec supernaturalia quoad substantiam. Antecedens planè asseritur, aut supponitur à multis etiam sententiis nostræ Doctores, ut sunt Bann. Zumel, Mol. Soar. Vazq. Gran. supra, & alij. Et videtur certum. Quia, cum Angelus res naturales existentes naturaliter cognoscere valeat; cum primùm illæ existerint siue iuxta, siue præter naturæ debitum, cognoscat utique. Quòd enim uno, aut altero modo existant, virtuti naturali intellectus angelici nihil videtur derogari. Nam, si Angelus propria, & naturali virtute possit duo corpora in eodem spatio præsentia successivè videre, cur non poterit videre præsentia simul, si miraculosè penetrarent? aut cur species representatiæ seorsum earum præsentiarum non poterunt representare illas, si simul coexistant? Imò igitur consequentiam. Quia rationes, quibus probavimus, supernaturalia quoad substantiam non cadere sub evidentiam immediatam, & quiditativam, siue intuitivam naturæ, idem probant de supernaturalibus quoad modum, ut per eandem notum fiet.

182 Respondeo primò, certum non esse, supernaturalia quoad modum, quæ talia sunt, sub evidentiam immediatam, & quiditativam, siue intuitivam naturæ cadere posse. Imò oppositum censent multi esse de mente S. Th. aliorumque Thomistarum, ut testatur Soar. supra. Certum quidem est, quæ supernaturali modo sunt, & postquam iam facta sunt, naturaliter perseverant, ut homo resuscitatus, visus miraculosè resuscitatus, vinum ex aqua miraculosè factum, & similia, ut sic naturaliter perseverantia naturaliter ab Angelis, imò & ab hominibus videri posse. Quod solum fortasse volunt aliqui ex relictis. Certum est etiam, quando ille modus, à quo supernaturalia quoad modum solent denominari, intrinsecè, & quoad substantiam est supernalis, & quæ illam, ac cætera supernaturalia quoad substantiam naturæ evidentiam subterfugere. At, quæ supernaturaliter existunt, hoc est, ultra totius naturæ debitum, cum aliàs sint quoad substantiam ordinis naturalis; ob idque propriissimè omnium sunt supernaturalia quoad modum iuxta doctrinam à nobis traditam quæst. 5. non est certum, posse videri ut sic ab Angelis naturaliter: quinimo oppositum est mihi probabilius. Quoniam, sicut secretorum cordium, futurorum, & possibilem quantumvis naturalium non debetur Angelis intuitio; etiam si proprijs eorum speciebus in actu primo sint instructi, uti sunt respectu futurorum pro, quando sint existentia, atque etiam in sententiâ satis communi respectu secretorum cordium pro casu, quòd ad sit consensus requisitus,

ut, vt cognoscantur; ita neque videtur illis deberi intuitio digitorum supernaturalium quoad modum; quantumvis habeant eorum species pro casu, quo iuxta naturæ ordinem producantur: quia nullus videtur esse titulus, cur horum præter naturæ cursum euenientium debeat Angelis intuitio, iuxta doctrinam à nobis traditam n. 174.

Sed estò, suppositâ existentia entis supernaturalis quoad modum, debeat Angelis intuitio eius. Respondet secundò, hinc nihil omnino aduersum doctrinam à nobis traditam inferri. Quia, quod ex suppositione existentia alicuius supernaturalis debetur naturæ, & non aliter, non est debitum absolute, atque adeò nec naturale, sed potius supernaturale, & indebitum, eo saltem supernaturalitatis genere, quo id, cuius existentia supponitur, est supernaturale, prout supra etiam dicebamus in simili n. 179. sine.

Propositio 2.

184 Neque ut possibile potest natura supernaturalia intueri, siue immediatè, & quiditativè per species proprias clarè cognoscere.

In hanc propositionem conspirant omnes Auctores, qui in præcedentem: ea tamen non est tam certa, quam præcedens. Primò; quia, testimonia Scripturæ, & Patrum, quæ pro præcedente citavimus, solum agunt de cognitione supernaturalium prout existentium. Secundò; quia ratio prima, & secunda pro præcedente facta hinc locum non habent; eo quòd connexio naturæ, seu cognitionis naturalis cum ente supernaturali ut possibili huius supernaturalitati non obstat, ut q. 8. statuimus. Nihilominus probatur propositio primò ratione tertio loco adducta pro præcedente; quæ pro præsentem potiori iure locum habet. Secundò; quia possibile secundum se difficiliùs cadunt sub immediatam, & quiditativam notitiam sui, quam existentia: plura enim cognoscunt Angelis existentia, quæ, si non existissent, immediatè, & quiditativè non cognovissent. Ergo, si viribus proprijs non valent immediatè, & quiditativè cognoscere supernaturalia existentia, neque possibile valebunt. Tertio; quia existentia, & possibile non differunt secundum essentiam, sed solum penes diversos status: neque iuxta sententiam communem diversis egent speciebus proprijs, ut cognoscantur, sed per eandem, possunt cognosci, ita, ut species propria, & quiditativa entis possibilis eadem ad illud intuendum existens determinare valeat, casu, quod extiterit. Ergo, si non sunt possibile species naturalis ordinis, quibus supernaturalia prout existentia cognoscantur immediatè, & quiditativè; neque erunt, quibus cognoscantur ut possibile. Quarto; quia supernaturalia, quæ ut existentia prætergrediuntur evidentiam immediatam naturæ siue defectu proportionis, siue defectu tituli, multò magis prætergredientur ut possibile: quia, ut sic in ordine ad talem evidentiam non possunt nominis habere aut de proportionem, aut de titulo, ut satis ex se notum est.

185 Porro, quæ in tota hac quæstione diximus, de cognitione supernaturalium indicatiua intelliguntur, ut constat. Dubitare tamen aliquis possit, an cognitio simpliciter solum apprehensiva supernaturalium clara, & distincta, ac per species proprias habita naturæ viribus sit possibilis.

Pro



Pro tali enim apprehensione non militat eadem rationes, quæ pro iudicio; cum ea, utpote incapax falsitatis, cum suo obiecto non connectatur, sed, eo omnino deficiente, citra dispendium perfectionis possit existere, ut patet in apprehensionibus simplicibus, quas Deus de obiectis impossibilibus habet iuxta doctrinam à nostris sapè aliàs tractam, tradendamque latius in tract. de Scientia. Sed dico nihilominus, naturam angelicam (de qua solum est difficultas) viribus proprijs nequaquam posse talem apprehensionem concipere: quia nullus apparet titulus, cur ei debeat species ad illam concipiendam. Si quando enim opus est Angelis supernaturalia apprehendere, dum aliquid naturale respectu ad illa cognoscunt, sufficit per speciem alienam huiusmodi apprehensionem formare, uti formant cæteras cognitiones eorum, quorum non habent proprias species, iuxta dicenda questione sequente. Quæ ratio ut minimùm probat, supradictam apprehensionem supernaturalem esse quoad modum. Adde tamen, intrinsecè etiam, & quoad substantiam esse eam supernaturalem. Tum quia in nullà rerum peritasti est excogitabilis titulus, cur naturæ debita sit absolutè, & independentè ab omni supernaturali suppositione. Quod signum est, ab intrinseco, & per essentiam esse eam naturæ debitam absolute. Tum quia ab eadem specie postulat nasci, à qua iudicium quidam, etiam obiecti supernaturalis nascitur, saltem quo iudicatur illud, quoad quid est, cum præcisione ab existentia; eo quod ad tale iudicium est prærequisita; imo cum illo connexa, ut alibi ostendimus. Quo fit, ut non possit non esse intrinsecè supernaturalis, cum talis species, & tale iudicium intrinsecè sint supernaturalia, ut in superioribus statuimus.

### QVÆSTIO XII.

*Qua ratione visio beatifica, & alia supernaturalia abstractivè, siue per alienas species sint cognoscibilia à naturâ.*

186 **S**uppono ut certum apud omnes, secluso etiam lumine fidei, bene posse intellectum creatum viribus proprijs probabiliter assequi possibilitatem, aut etiam existentiam visionis beatificæ, aliorumque supernaturalium. Quod ex dicendis in hac questione planè constabit. Difficultas est, an possit etiam evidenter, siue demonstrativè.

187 **A**ffirmant absolute Scotus in 4. dist. 49. q. 8. & à fortiori, quotquot q. præced. pro primâ sententiâ retulimus. Quibus accedunt Vazq. 1. 2. disp. 20. cap. 2. Arrub. 1. p. disp. 15. cap. 1. Anton. Perez in Laureâ Salman. certam. 5. scholast. dub. 3. & alij. Negant absolute Bann. Zumel, Fonsec. Egid. Lufit. & alij plurimi, quos referant, & sequuntur Fasol. 1. p. q. 12. art. 1. dub. 2. num. 18. Herice disp. 39. cap. 2. Alarc. tract. 5. disp. 1. cap. 2. Ripal. disp. 11. de Ente supern. sec. 2. & 3. Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sec. 2. Arriag. disp. 4. sec. 1. & Ouid. 1. 2. contr. 5. punc. 2. Tertia verò sententiâ veluti media est, visionem Dei, & reliqua supernaturalia, stando quidem in solis principijs naturæ, nullatenus demonstrari posse; bene tamen, suppositis principijs fidei, operibusque miraculosis. Sic tenent Soar. lib. 2. de Angel. cap. 33. num. 24.

& lib. 8. cap. 6. num. 8. & tom. 2. in 3. p. disp. 31. sec. 3. concl. 1. Albel. disp. 24. sec. 2. conc. 2. Tan. 1. p. disp. 5. q. 3. dub. 7. num. 12. & alij relati à Ripal. sec. 1.

188 **Q**uanquam autem Doctores citati de entibus supernaturalibus quoad substantiam, & de evidentia physicâ, aut metaphysicâ loquantur. Oportet tamen univèrsalitatis causâ, etiam de entibus supernaturalibus quoad modum, & de omni genere evidentie, quod ad rem atinet, tractare. Pro quo supponendum est ex dictis in Pharo Scient. disp. 4. evidentiam cognitionis indicativæ (quæ sola strictè loquendo evidentia dicitur) aliud non esse à claritate ipsius cognitionis, non quidem qualicumque, sed quæ tanta est, ut excludat, & non compatiatur secum oppositam formidinem. Potest autem evidentia dividi in primis, quemadmodum, & cognitio, cui competit, in immediatam, quæ ex terminis ipsis accipitur, & mediatam, quæ per discursum comparatur. Quarum prima principiorum, secunda verò conclusionum illatarum ex principijs est propria. Vtraque autem rursus dividi solet in metaphysicam, physicam, & moralem penes diversa fundamenta, quibus innititur metaphysica, physica, vel moralia. Aliter tamen, alioque sensu in physicam, & moralem rursus est dividenda; ita tamen, ut illa physica appelletur, quæ nullam omnino secum patiatur oppositam formidinem: illa autem moralis, quæ oppositam formidinem physicam secum admittat; prudentem tamen seu cordatam, & rationabilem, atque adeo moralem minime, quibusvis demum fundamentis ambæ illa nitantur. Quo sensu (quia magis ille ad rem nostram facit) evidentiam physicam, & moralem capiemus in præsentî q. De quibus vide plura dista loco citato.

### Propositio I.

189 **I**ndependenter ab omni revelatione Dei non potest natura proprijs viribus cognoscere cum evidentia physicâ dona supernaturalia intrinsecè, quæ ex fide novimus, non solum quoad eorum existentiam, sed neque quoad possibilitatem.

Hanc propositionem probant imprimis testimonia Scripturæ, & Patrum, quæ præced. q. proposit. 1. commemoravimus. Per ea enim omnia notitia naturalis simpliciter certa, vel evidens donorum supernaturalium, de quibus agimus, excluditur, ut ibidem notatum est. Deinde probatur ratione. Quia huiusmodi dona neque per se, & ex ipsis terminis, neque per discursum ex alio sunt iudicabilia evidenter eâ evidentia, de qua loquimur, Ergo nullo modo. Consequentia est legitima: quia non est alius modus iudicandi per species alienas, nisi vel immediatè ex terminis, vel medio discursu ex alio prius iudicato, ut suo loco probatum est. Probo ergo priorem partem antecedentis. Quia per se, & ex terminis solum sunt iudicabilia evidenter vel principia univèrsalissima, ut Totum est maius sua parte; vel, quæ sub manifestam experientiam cadunt, ut me nunc scribere. Neutro autem ex his modis sunt per se cognoscibilia dona supernaturalia prædicta, ut factis ex se notum est. Quod verò neque mediatè seu per discursum possint illa evidenter, & naturaliter cognosci, quæ est altera pars antecedentis,